

ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Національна академія
Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Національної академії Державної
прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького

генерал-майор

Олександр ЛУЦЬКИЙ

«26» березня 2021 року

ПРОГРАМА

проведення фахового випробування
з теорії держави і права зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність
при вступі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра

Розглянуто та схвалено вченою радою
факультету правоохоронної діяльності
Протокол № 9 від 22 березня 2021 року

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Мета проведення фахового випробування з теорії держави і права зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність при вступі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра.

Метою проведення фахового випробування з теорії держави і права зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність є визначення рівня знань правових понять і основних концепцій існування держави і права, закономірностей формування, функціонування та розвитку держави і права у вступників з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

При організації і проведенні вступного фахового випробування необхідно керуватись нормативними актами:

Наказом Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2020 року № 1274, Про затвердження Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році;

Програмою вступного випробування до Національної академії Державної прикордонної служби України;

Положенням про організацію освітнього процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України Імені Богдана Хмельницького, затверджено наказом ректора Національної академії Державної прикордонної служби України від 26 грудня 2018 року № 316.

2. Що включає в себе проведення вступного випробування.

2.1. Фахове випробування з теорії держави і права зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність включає в себе 100 питань з навчальної дисципліни «Теорія держави і права».

3. Форма і порядок проведення фахового випробування.

3.1. Фахове випробування з теорії держави і права зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність проводиться у письмовій формі у вигляді тестування відповідно до затверджених питань або у формі тестування протягом одного дня на базі одного із класів академії, що обладнаний автоматизованими робочими місцями для вирішення тестового завдання на ПЕОМ. Максимальний час для проведення тестування становить дві академічні години.

3.2. Перелік питань та список для підготовки до фахового випробування з теорії держави і права зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність подано у розділі II.

3.3. Під час проведення тестування, крім членів комісії та кандидатів до вступу, мають право бути присутній ректор академії, його заступники. Інші особи лише з дозволу голови приймальної комісії.

3.4. Перевірка рівня знань вступників проводиться по тестових завданнях. Всі тестові завдання розробляються в обсязі освітньо-професійної програми в кількості – один комплект на вступників, що складають вступний іспит.

3.5. Фахове випробування проводиться в такому порядку: перед початком вступного випробування група у повному складі представляється екзаменатору. Група розміщується у аудиторії по одному вступнику за столом. Екзаменатори

дають можливість кожному вступнику отримати варіант тестів. При тестуванні кандидат повинен дати відповідь на кожне питання.

3.6. Кандидату надається лише одна спроба вирішення тестового завдання. У випадку, коли кандидат відмовляється виконувати тестове завдання, йому виставляється оцінка «незадовільно».

3.7. Після завершення виконання завдання або після закінчення встановленого часу кандидати з дозволу голови комісії залишають аудиторію.

3.8. Попереднє ознайомлення вступників зі змістом тестових завдань суворо забороняється. Під час проведення тестування забороняється використовувати підручники, навчальні посібники та інші матеріали, що не передбачені рішенням приймальної комісії, а також вести розмови між кандидатами. В разі порушення кандидатом даної вимоги він відсторонюється від участі у випробуванні, що фіксується у протоколі приймальної комісії. Апеляції з питань відсторонення від проведення вступного іспиту не розглядаються. Повторне складання фахових випробувань, після відсторонення не дозволяється.

3.9. Рішення приймальної підкомісії оголошується після перевірки тестових завдань і виставляється в екзаменаційну відомість і екзаменаційний лист.

3.10. Необхідний довідковий матеріал, котрим дозволяється користуватися кандидатам під час фахового випробування: Програма фахового випробування з теорії держави і права зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність при вступі на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра.

3.11. Перелік матеріального забезпечення вступного випробування:

3.11.1. Екзаменаційна відомість – 1 шт.

3.11.2. Матеріали для проведення вступного випробування – 1 шт.

3.11.3. Екзаменаційні тести – 1 комплект.

3.11.4. Лист письмової відповіді – не менше 40 листів.

II. ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

2.1. Перелік тем, з яких відбувається оцінювання вступника.

Предмет і методологія теорії держави і права. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук.

Поняття теорії держави і права. Походження і розвиток теорії держави і права. Юридична наука: поняття, структура, місце в системі наук. Теорія держави і права: структура та місце в системі юридичних наук. Функції теорії держави і права. Методологія теорії держави і права. Основні напрямки змін в методології теорії держави і права. Структура навчального курсу з теорії держави і права.

Суспільство і держава. Держава в політичній системі суспільства.

Суспільство та його складові елементи. Загальна характеристика первісного суспільства і його економічної структури. Економічні передумови

походження суспільства. Поняття влади. Влада як атрибут організованого існування людей. Характерні ознаки первісних звичаїв. Форми існування влади та держави. Теорії походження політичної влади та держави. Особливості виникнення держав у сучасному світі. Політична система та її структура.

Поняття та сутність держави.

Держава – продукт суспільного розвитку. Держава як історична форма життєдіяльності суспільства. Теорії поняття сутності держави. Марксистсько-ленінська теорія сутності держави. Основні загальні ознаки держави. Різноманітність поглядів на ознаки держави. Держава як єдина територіальна організація політичної влади. Держава як особлива організація управління суспільством. Правові форми організації життя суспільства. Сутність та соціальне визначення держави. Співвідношення «планових» і загальних задач держави. Характеристика сучасної держави. Особливості суверенітету України в умовах зовнішньої агресії та військових дій на Сході.

Правова держава та її основні характеристики.

Походження і розвиток ідеї правової держави. Теорії походження правової держави. Основні характеристики правої держави. Економічна основа правової держави. Соціальна основа правової держави. Ознаки правової держави. Законодавча влада. Виконавча влада. Судова влада. Методи здійснення державної влади. Тоталітаризм, деспотія, олігархія, бюрократія, демократія. Взаємна відповідальність держави і особи як принцип взаємовідносин державної влади і людини та особливості його прояву в умовах військових дій на Сході України.

Держава і громадянин.

Співвідношення держави і особистості. Поняття основних прав людини і громадянина. Правовий статус особистості. Система прав та свобод особистості. Гарантії прав особистості. Поняття основних обов'язків людини і громадянина. Міжнародно-правові засоби захисту прав людини. Особливості конституційного закріплення прав та обов'язків людини та їх гарантії в Україні.

Типи і форми держави.

Концепція типології держав. Формация. Основні типи держав. Рабовласницький тип держави. Феодальний тип держави. Буржуазний тип держави. Феодальний тип держави. Перехідна держава. Держави капіталістичного шляху розвитку. Форма держави, її структура. Основні форми держави. Монархія та її різноманітності. Республіка, її різноманітності. Унітарна держава. Федерація, її типи. Державні режими, їх типи.

Механізм (апарат) держави.

Поняття «механізму» держави. Співвідношення понять «механізм держави» і «державний апарат». Характерні риси органу держави як первісної

ланки механізму держави. Органи держави та їхні державні організації. Характерні ознаки механізму держави. Державна прикордонна служба України в механізмі держави. Органи державної безпеки, поліції, національної гвардії. Юристи в держапараті.

Функції держави.

Поняття та зміст функцій держави. Загальні риси, характерні державним функціям. Система і класифікація державних функцій. Зовнішні і внутрішні функції держави, їх історична еволюція. Форми і методи здійснення функцій держави. Функції охорони прав, свобод і законних інтересів громадян, забезпечення законності та правопорядку. Зовнішні функції держави в сучасних умовах. Функції оборони держави, її взаємозв'язок з іншими функціями держави.

Поняття та сутність права, сучасне праворозуміння.

Ознаки і поняття права. Різноманітності наукових теорій і концепцій розуміння права. Реалістична школа права. Нормативістський напрямок. Психологічна теорія. Матеріалістична теорія права. Формальні ознаки права. Право і економіка. Право і політика. Форми (джерела) права, їх класифікація. Загальна характеристика основних джерел права, відомих історії: нормативного договору, правового звичаю, судового прецеденту, юридичної доктрини, державного нормативного акту. Сучасне розуміння права.

Право в системі соціальних норм. Правосвідомість та її роль в суспільному житті.

Поняття та види соціальних норм і нормативних систем. Ознаки соціальних норм. Основні види соціальних норм, їх характеристика. Норми права. Норми моралі. Норми суспільних організацій. Норми звичаїв. Норми традицій. Норми ритуалів. Співвідношення права з моральними нормами. Право і соціально-технічні норми. Право і релігія. Право і політика. Правосвідомість: поняття, структура, роль в суспільному житті. Правова ідеологія. Правова психологія. Особливості соціальних норм в військових формуваннях.

Принципи і функції права.

Поняття принципів права, їх види. Загальні принципи. Міжгалузеві правові принципи. Галузеві правові принципи. Поняття функцій права і їх види. Регулятивна функція. Охоронна функція. Значення права в побудові та діяльності Державної прикордонної служби України. Значення права в розбудові та діяльності силових структур (військові формування, правоохоронні органи) в особливий період під час проведення АТО (ООС) на сході України.

Норми права та їх структура.

Поняття норм права, характерні ознаки, відмінність від інших соціальних норм. Структура норм права. Гіпотеза. Диспозиція. Санкція. Логічна норма права і текст нормативного акту, співвідношення. Види правових норм по різноманітним підставам:

- за галузями права;
- за функціями, які виконують норми права;
- за характером, який знаходить зміст у нормах права правил поведінки;
- за ступенем визначеності викладення елементів правової норми в статтях нормативно-правових актів;
- за колом осіб;
- спеціалізовані норми права.

Нормативно-правові акти та їх систематизація

Поняття нормативно-правового акту, його особливості, відмінна від інших джерел права. Ознаки нормативно-правових актів. Правотворчість. Види нормативно-правових актів, їх класифікація. Закон як провідне джерело права. Основні ознаки закону. Підзаконні нормативно-правові акти, їх види. Загальні підзаконні акти. Нормативні укази президента. Постанови уряду. Місцеві підзаконні акти. Відомчі нормативно-правові акти. Внутрішньо організаційні підзаконні акти. Акти судової влади. Поняття систематизації нормативно-правових актів. Форми систематизації нормативно-правових актів. Кодифікація. Інкорпорація. Консолідація. Інформаційна служба по законодавству.

Форми реалізації права. Реалізація правових норм

Поняття реалізації норм права, її форми і основні ознаки. Випадки реалізації норм права. Стадії реалізації норм права та основні вимоги до нього. Особливості застосування права в особливий період під час проведення АТО (ООС) на сході України. Установлення фактичних обставин справ. Вибір і аналіз норми права, яка підлягає реалізації до дослідних фактичних обставин. Винесення рішення компетентним органам і доведення цього рішення до зацікавлених осіб та організацій. Дія нормативно-правових актів в часі, в просторі і по колу осіб. Застосування права в умовах прогалин в законі.

Тлумачення норм права.

Поняття тлумачення норм права. Прийоми (способи) тлумачення. Тлумачення-з'ясування норм права. Граматичне тлумачення. Результати тлумачення норм права. Обмежувальне і поширене тлумачення правових норм. Тлумачення-пояснення правових норм. Офіційне тлумачення. Нормативне і казуальне тлумачення норм права. Судове і адміністративне тлумачення норм права.

Система права і система законодавства

Система права і система законодавства і співвідношення понять. Ознаки системи права. Основні структурні елементи системи права. Галузь права.

Правовий інститут. Основні галузі права. Предмет і метод правового регулювання. Галузі системи законодавства. Галузеве законодавство. Внутрішньогалузеве законодавство. Комплексне законодавство. Загальна характеристика галузей права України та перспективи їх розвитку.

Правовідносини

Поняття і ознаки правовідносин. Склад правовідносин, їх елементи. Суб'єкт правовідносин. Суб'єктивне право. Юридичний обов'язок. Юридичні факти. Передумови правовідносин. Поняття працездатності і дієздатності. Особливості правовідносин, виникаючих на основі норм військового законодавства.

Правомірна та протиправна поведінка. Юридична відповідальність.

Сутність правомірної поведінки та її види. Правопорушення та його ознаки. Види правопорушень. Юридичний склад правопорушень. Вина. Намір. Необережність. Проступки. Дисциплінарні проступки. Адміністративні проступки. Цивільні проступки. Злочин. Соціальна відповідальність та її види. Місце юридичної відповідальності в системі соціальної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Презумпція невинуватості. Юридична відповідальність військовослужбовців. Особливості підвищеної юридичної відповідальності в особливий період під час проведення АТО (ООС) на сході України.

Механізм правового регулювання суспільних відносин.

Поняття та елементи механізму правового регулювання. Стадії і засоби правового регулювання. Структура правового регулювання. Об'єкт і предмет правового регулювання. Нормативно-правове регулювання та індивідуально-правове регулювання. Методи, типи правового регулювання.

Законність і правопорядок.

Законність як найважливіша правова категорія. Боротьба з правопорушеннями. Необхідність дотримання силовими структурами законності під час проведення АТО (ООС) на сході України. Поняття і форми правопорядку. Зміст, вимоги і основні принципи законності і правопорядку. Співвідношення законності з правопорядком. Суспільний і громадський правопорядок. Дисципліна. Охорона та забезпечення законності і правопорядку. Структура правопорядку. Роль державних органів в забезпеченні законності і правопорядку.

2.2. Під час проведення фахового випробування з теорії держави і права перевіряються такі компетентності спеціальності:

Здатність працювати з нормативно-правовими актами для формування знань щодо правових засад функціонування держави і основ законодавства

України; правоохоронних органів України, їх сутності, основних завдань, закономірностей становлення та розвитку.

Здатність дотримуватися правових норм, які закріплюють і регулюють суспільні відносини, що забезпечують конституційний лад, територіальний устрій держави, гарантують права та свободи громадян.

Здатність розуміти зміст правових інститутів, застосовувати норми матеріального та процесуального права в правоохоронній сфері.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

III. ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ ВСТУПНИКА

3.1. Структура оцінки.

3.1.1. Оцінка за фахове випробування з теорії держави і права зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність складається із результатів тестових випробувань.

3.1.2. До кожного із завдань пропонується п'ять варіантів відповідей, серед яких одна правильна відповідь.

Завдання вважається виконаним, якщо кандидат вибрав та позначив правильну відповідь.

3.1.3. Завдання вважається невиконаним у випадках:

- а) позначена неправильна відповідь;
- б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них позначена й правильна відповідь;
- в) правильна відповідь не позначена взагалі.

3.1.4. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бали.

3.2. Порядок оцінювання.

3.2.1. Вступник отримує оцінку «відмінно»: у разі 180-200 балів за виконані тестові завдання.

3.2.2. Вступник отримує оцінку «добре»: у разі 160-179 балів за виконані тестові завдання.

3.2.3. Вступник отримує оцінку «задовільно»: у разі 120-159 балів за виконані тестові завдання.

3.2.4. Вступник отримує оцінку «незадовільно»: у разі 119 і менше балів за виконані тестові завдання.

3.2.5. Результати тестування надаються приймальній комісії оператором з сервера спеціалізованого класу або визначаються членами предметної комісії.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базова

1.1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://cutt.ly/eo94avf> (дата звернення: 15.03.2021).

1.2. Кокодій Ю. В., Курбацький С. А. Теорія держави: навчальний посібник. Хмельницький: Національна академія ПВУ, 2003. 143 с.

1.3. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до держ. іспитів / за заг. ред. О. В. Петришина. – 4-те вид., допов. і змін. Харків : Право, 2015. 204 с.

1.4. Теорія держави і права: навч. посіб. для підгот. фахівців з інформ. безпеки / за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. Київ : Кондор, 2016. 332 с.

2. Допоміжна

2.1. Загальна теорія держави і права: навчально-методичний посібник. К.: Атіка, 2007. 412 с.

2.2. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навчальний посібник. Вид. 5-е, зі змінами. Тернопіль, 2002, 189 с.

2.3. Теорія держави і права: підручник / кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю. А. Ведерніков. Дніпропетровськ : Ліра ЛТД, 2014. 468 с.

2.4. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти): навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. 3-тє вид., змін. й доп. / М. В. Кравчук (авт. упоряд). Київ : Алерта, 2014. 608 с.

2.5. Ганьба О. Б. Правова поведінка суб'єктів охорони державного кордону України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Київ. 2014. 243 с.

2.6. Теорія держави і права: підручник. / за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2014. 368 с.

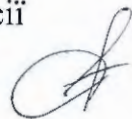
2.7. Теоретичні основи правозастосовної діяльності органів охорони державного кордону : навчальний посібник / Р. М. Ляшук, І. П. Кушнір. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2015. 160 с.

2.8. Деонтологія правоохоронної діяльності прикордонників: навчальний посібник / В. І. Мірошніченко, Р. М. Ляшук, В. І. Царенко, І. Л. Бомбергер. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2015. 148 с.

2.9. Крестовська Н. М., Матвеева Л. Г. Теорія держави і права : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 584 с.

2.10. Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2016. 392 с.

Голова фахової атестаційної комісії
підполковник юстиції

Тетяна НІКОЛАЄНКО